

Тема: Узагальнення і систематизація відомостей із синтаксису, пунктуації, лінгвістики й стилістики.

Мета: узагальнити й систематизувати знання учнів з курсу мови в одинадцятому класі, підбити підсумки роботи за рік; розвивати здатність до самооцінки, рефлексії; виховувати повагу до думки іншої людини.

Обладнання: підручник, дидактичний матеріал, слички.

Тип уроку: систематизація та узагальнення вивченого матеріалу

Хід уроку

I. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ Й МЕТИ УРОКУ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ

Слово вчителя.

Сьогодні на уроці ми перевіримо рівень засвоєння вами основних відомостей із синтаксису, пунктуації, лінгвістики тексту й стилістики.

III. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Тренувальна вправа.

Погрупуйте слова-терміни за галузями знань. Значення незрозумілих слів з'ясуйте за словником. Зі словами однієї групи складіть усі види складних речень.

Ринок, брокер, консенсус, система, конституція, клімат, диві денд, арена, рента, файл, тектонічний, дотація, аудит, мінерально-сировинний, ліміт, біржа, меморандум, суфікс, арбітраж, папка, узагальнення, модем, феєрія, де-факто, інвестиція, новація, акредитив, паритет, гирло, складоподіл, убезпечувати, приріст, височина, інстанція, монітор.

Переклад українською мовою.

Перекладіть фізико-математичний текст українською мовою.

ДИНАМИКА

Динамика — раздел механики, в котором изучаются закономерности механического движения макроскопических тел под воздействием приложенных к ним сил.

Сила — векторная величина, являющаяся мерой механического воздействия на материальную точку или тело со стороны других тел или полей. Сила полностью определена, если заданы ее модуль, направление и точка приложения. Прямая, вдоль которой направлена сила, называется линией действия силы.

Инертность — свойство тел сохранять свою скорость в отсутствие взаимодействия с другими телами.

Масса — физическая величина, являющаяся мерой инертности материальной точки (тела) в поступательном движении.

Импульс тела или количество движения — произведение массы тела на его скорость.

З підручника)

Гра «Редактор».

Відредагуйте речення.

На цій довідці має бути фото та завірена печатка директора школи.

Під такою назвою в Інтернет-газеті «Дуель» були опубліковані дорожні нотатки росіянина, який, піддавшись на американську пропаганду, рвонув на постійне місце проживання в Америку.

Аргументи «Карпат» змінити перебіг подій виглядали непере-
конливими.

Я думаю, що саме тому через цей конфлікт і відбулася проблема, коли
проти нього почався такий великий тиск.

Прожитковий рівень збільшать.

Робота з текстом.

Виконайте лексико-стилістичний аналіз тексту.

ЖИТТЯ, ПРОЖИТЕ У МУЗИЦІ

Лучано Паваротті, один із найбільш популярних сучасних оперних
виконавців, належав до групи трьох тенорів. Широко відомий своїми
телевізійними концертами та гуманітарною роботою, гроші від якої він
перераховував на користь біженців та Червоного Хреста.

Народився видатний співак у місті Модені, що на півночі Італії, у
небагатій сім'ї. Батько його був пекарем та співаком-аматором, а мати
працювала на фабриці сигар. Знайомство зі світом музики для Паваротті
почалося із записів батька. У віці 9 років став співати у місцевому
церковному хорі разом із батьком. Великою пристрастю дитинства Паваротті
був футбол.

Лучано серйозно почав займатися співом 1954 р. у віці 19 років у класі
Арріго Пола. 6 років навчання не принесли матеріального статку. Дебют
Паваротті відбувся у ролі Рудольфа в опері «Богема» на сцені
муніципального театру м. Реджіо Емілія у квітні 1961 р. 1965 р. дебютував на
сцені міланської Ла Скала, за рік — лондонської Ковент Гар ден, що
принесло йому перший великий успіх, який у подальшому незмінно
супроводжував співака упродовж життя і привів Лучано Паваротті до
світової слави. У рамках свого прощального світового туру Паваротті
відвідав Україну, де в квітні 2005 р. дав концерт у палаці «Україна».

З календаря)

ІV. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Опитування-інтерв'ю.

— Що під час вивчення курсу української мови вам видалося
найскладнішим?

— Що було найцікавішим?

— Що б ви хотіли змінити?

— Над чим вам ще треба попрацювати, щоб бути грамотною
людиною?

Заключне слово вчителя.

Учитель розповідає про загальну успішність учнів за рік, характеризує
роботу кожного школяра та оголошує семестрові й річні оцінки.

Додаток

СХЕМИ АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ ФОНЕТИКО-СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Виразне читання тексту (правильне інтонування, наголошення).
Стиль.
2. Пошук явищ фоносемантики.
3. Характеристика засобів милозвучності:
 - а) евфонічні чергування голосних і приголосних звуків;
 - б) вимовна легкість (повноголосся, подовження, спрощення).
4. Звукопис: асонанс, алітерація, дисонанс, паронимазія, онома-топея.
5. Роль у тропях і стилістичних фігурах фонетичних засобів.
6. Значення фонетико-стилістичних засобів для вираження головної думки твору та створення відповідного настрою.

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Виразне читання тексту. Стиль.
2. Лексичний коментар: з'ясування значення незнайомих слів, нормативності, інформаційності, емоційності, експресивності.
3. Характеристика лексики за походженням і тематикою.
4. Стилійна характеристика лексики (книжна, розмовна; нейтральна, стилістично забарвлена).
5. Функції багатозначних слів.
6. Доцільність використання синонімів, антонімів, омонімів, паронімів.
7. Роль лексичних засобів у творенні тропів, стилістичних фігур.
8. Художньо-естетична інтерпретація лексики тексту. Вплив лексико-стилістичних засобів на вираження ідейно-образного й естетичного змісту твору.

АНАЛІЗ МОРФЕМНО-СЛОВОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ

1. Виразне читання тексту. Стиль.
2. Пошук стилістично забарвлених морфем у тексті.
3. Інтерпретація дериватів. Характеристика словотворчих засобів, що надають семантико-стилістичних відтінків словам (зменшеності, пестливості, згрублості, урочистості, фольклорності; книжності, розмовності, емоційності, інтимності тощо).
4. Роль морфем і словотворчих засобів у створенні образності й уточненні змісту твору.

МОРФОЛОГО-СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Виразне читання тексту. Стель.
2. Визначення семантико-стилістичних функцій самостійних, службових частин мови, вигуків (функції конкретизації, емоційності, динамічності, образності тощо).
3. Характеристика тропів і стилістичних фігур, в основі яких лежать морфологічні засоби (слова певних частин мови, граматичні форми роду, числа, відмінка, особи, часу).
4. Відбір автором певних граматичних форм у зв'язку із типом мовлення, жанром, стилем, темою, основною думкою твору.
5. Варіантність морфологічних форм.
6. Характеристика тексту з погляду нормативності морфологічних засобів.

СИНТАКСИЧНО-СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Виразне читання тексту. Стель.
2. Стилїстична роль речень за метою висловлювання (модальність) та емоційним забарвленням.
3. Макро- і мікросинтаксичні структури.
4. Стилїстичні функції простих і складних речень.
5. Роль двоскладних та односкладних речень описова, узагальнено-сміслового, виражального).
6. Функції однорідних членів речення, вставних і вставлених конструкцій, відокремлених членів речення, вокативів.
7. Функціонально-стилїстична роль прямої мови, мови авторського введення, невластне прямої мови.
8. Синтаксичні одиниці, що стали основою тропів і стилїстичних фігур.
9. Значення синтаксичних засобів у висвітленні теми та ідеї твору, у побудові образної системи.
10. Синтаксичні особливості індивідуального стилю мовлення.

ПОВНИЙ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Виразне читання тексту. Стель.
2. Автор як мовна особистість. Час і місце написання твору.
3. Визначення жанрово-стилїсової приналежності та експресивно-емоційного колориту тексту.
4. Тема (підтема), основна думка твору.
5. Функціональний тип мовлення. Ритмолад тексту.
6. Монолог, діалог, полілог. Інтертекстуальність.
7. Образ автора. Мовні засоби творення образу автора.
8. Образна система тексту. Домінанти і ключові слова.
9. Засоби зв'язку речень у тексті (послідовний, паралельний, радіальний).
10. Аналіз мовних засобів (фонетико-орфоепічних, графічних, лексичних,

морфемно-словотвірних, морфологічних, синтаксичних), що мають ідейно-естетичне навантаження, є основою тропів і стилістичних фігур.

11. Роль мовних одиниць у передачі головної думки, творенні образної системи.

СИНТАКСИЧНИЙ РОЗБІР ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ

1. Тип за метою висловлювання: розповідне, питальне, спонукальне.
2. Тип за наявністю емоційного забарвлення: окличне чи нео-кличне.
3. Тип за структурою: двоскладне чи односкладне, різновид односкладного речення.
4. Повне чи неповне.
5. Головні члени речення, їхній тип, способи вираження.
6. Поширене чи непоширене.
7. Другорядні члени речення, їхні види, способи вираження.
8. Ускладнене чи неускладнене. Характер ускладнення (чим ускладнене).

СИНТАКСИЧНИЙ РОЗБІР СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ

1. Тип за метою висловлювання: розповідне, питальне, спонукальне.
2. Тип за наявністю емоційного забарвлення: окличне чи нео-кличне.
3. Тип складного речення за способом зв'язку між частинами: сполучникове, безсполучникове; сполучникове складносурядне, сполучникове складнопідрядне — підрядна частина залежить від слова головної частини чи від головної частини в цілому; складне речення з різними видами зв'язку між частинами.
4. Характеристика частин складного речення: складносурядне речення зі значенням одночасності або послідовності дії, складнопідрядне речення зі з'ясувальною, означальною, обставинною підрядною частиною; значеннєві відношення між частинами складного безсполучникового речення.
5. Схема зв'язків у складному реченні.
6. Пояснити вживання розділових знаків (усно).

Синтаксичний розбір кожного простого речення.

СИНТАКСИЧНИЙ РОЗБІР ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ

1. Тип за метою висловлювання: розповідне, питальне, спонукальне.
2. Тип за наявністю емоційного забарвлення: окличне чи нео-кличне.
3. Тип за структурою: двоскладне чи односкладне, різновид односкладного речення.
4. Повне чи неповне.
5. Головні члени речення, їхній тип, способи вираження.
6. Поширене чи непоширене.
7. Другорядні члени речення, їхні види, способи вираження.

8. Ускладнене чи неускладнене. Характер ускладнення (чим ускладнене).

7.

)